

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach**

Kielce, dnia kwietnia 2010 r.

**Zarząd
Kopalni i Zakładu Wzbogacania
Kwarcytu „Bukowa Góra” S.A.
w Zagórzu**

P/09/158
LKI-410-24-9/2009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła kontrolę w Kopalni i Zakładzie Kwarcytu „Bukowa Góra” S.A. w Zagórzu („Spółka”) w zakresie wywiązywania się z warunków określonych w koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych w latach 2007 – 2009 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym 2 lutego 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Zarządowi Spółki niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Spółki w kontrolowanym zakresie.

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- wydobywanie kopalin zgodnie z warunkami określonymi w koncesji;
- prowadzenie eksploatacji złoża zgodnie z projektem jego zagospodarowania oraz planem ruchu zakładu górniczego;
- realizacja przedsięwzięć zapewniających ochronę środowiska, zgodnie z zadaniami określonymi w szczegółowej części planu ruchu zakładu górniczego;
- prawidłowo prowadzona ewidencja zmian w zasobach eksploatowanego złoża;
- terminowe przekazywanie organowi koncesyjnemu i beneficjentom kwartalnych informacji o ilości wydobytej kopaliny oraz wielkości należnych opłat eksploatacyjnych;
- stosowanie właściwych stawek do naliczania kwot opłaty eksploatacyjnej;

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

- utworzenie funduszu likwidacji zakładu górniczego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze² (Pgg);
- terminowe regulowanie należnego czynszu dzierżawnego na rzecz Nadleśnictwa Zagnańsk.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości polegały na:

- nieprzekazaniu organowi koncesyjnemu kopii dowodów potwierdzających wniesienie opłat eksploatacyjnych;
- nieprawidłowym ustaleniu wysokości opłat eksploatacyjnych za I i IV kwartał 2007 r.;
- nieterminowym uiszczeniu beneficjentom należnych opłat eksploatacyjnych;
- nieterminowym przekazywaniu wpłat na rachunek funduszu likwidacyjnego zakładu górniczego;
- nieterminowym przekazywaniu PGL LP opłat rocznych z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji leśnej oraz nieterminowej zapłacie jednorazowego odszkodowania z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanu.

1. Spółka posiadała koncesję ważną do dnia 31 grudnia 2010 r., wydaną w dniu 10 września 1997 r. przez ministra ochrony środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa, na wydobywanie piaskowców kwarcytowych ze złoża „Bukowa Góra”, położonego na terenie gminy Łączna w województwie świętokrzyskim. Zgodnie z koncesją, wydobywanie prowadzono metodą odkrywkową.

Eksploatację złoża prowadzono czterema poziomami wydobywczymi na kierunkach i w zakresie przestrzennym, zgodnym z projektem zagospodarowania złoża oraz planem ruchu zakładu górniczego.

Plan ruchu zakładu górniczego, który zatwierdził w dniu 2 stycznia 2007 r. dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Kielcach, uwzględniał w części szczegółowej na lata 2007-2009, przedsięwzięcia w zakresie zapewnienia ochrony środowiska. Dotyczyły one rekultywacji terenów po działalności górniczej, gospodarki masami ziemnymi i skalnymi, w tym kształtowania zwałowiska zewnętrznego oraz gospodarki wodno-ściekowej. Na bieżąco i zgodnie z dokumentacją zwałowania prowadzono rekultywację zwałowiska zewnętrznego oraz przestrzegano warunków pozwolenia wodnoprawnego w zakresie prowadzonej gospodarki wodno-ściekowej.

Rzetelnie prowadzono ewidencję zmian zasobów złoża, której podstawą były operaty ewidencyjne sporządzone przez uprawnione osoby, w oparciu o wyniki obmiaru geodezyjnego wyrobiska według stanu na dzień 31 grudnia 2007 r. i 2008 r.

2. W okresie objętym kontrolą Spółka wydobyła ogółem 1.789.374 Mg piaskowców kwarcytowych, w tym: 686.980 Mg w 2007 r., 755.914 Mg w 2008 r. oraz 346.480 Mg w I półroczu 2009 r.

Spółka terminowo, zgodnie z art. 84 ust. 9 Pgg, przekazywała organowi koncesyjnemu – obecnie marszałkowi województwa świętokrzyskiego – informacje o ilości wydobytej kopaliny oraz wielkości naliczonych opłat eksploatacyjnych. Dane o wielkości wydobywania były zgodne z ewidencją prowadzoną przez dozór górniczy Spółki. Stosowane przez Spółkę

² Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.

stawki na potrzeby naliczania kwot opłaty eksploatacyjnej, były zgodne z kwotami określonymi dla wydobywanej kopaliny (piaskowce) w obowiązujących w okresie objętym kontrolą, rozporządzeniach Rady Ministrów w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych z: 17 listopada 2006 r.³, 23 października 2007 r.⁴ i 17 listopada 2008 r.⁵

3. Spółka nie przedłożyła organowi koncesyjnemu, wymaganych art. 84 ust. 9 Pgg, kopii dowodów potwierdzających wniesienie na rachunki beneficjentów opłaty eksploatacyjnej z tytułu wydobytej kopaliny w siedmiu spośród dziesięciu kwartałów objętych kontrolą oraz błędnie ustaliła wysokość należnych opłat eksploatacyjnych za I i IV kwartał 2007 r. W związku z powyższym organ koncesyjny wydał decyzje ustalające opłaty eksploatacyjne.

4. Spółka nieterminowo wносиła opłaty eksploatacyjne z tytułu wydobywania kopalin, należne beneficjentom, tj. gminie Łączna oraz NFOŚiGW. Zgodnie z art. 84 ust. 9 Pgg, Spółka była zobowiązana wносить opłatę eksploatacyjną w terminie jednego miesiąca po upływie każdego kwartału, w którym prowadzono wydobywanie.

W okresie objętym kontrolą, Spółka była zobowiązana do przekazania beneficjentom opłaty eksploatacyjne w łącznej wysokości 1.209,9 tys. zł (2007 r. – 453,4 tys. zł, 2008 r. – 514 tys. zł i I półrocze 2009 r. – 242,5 tys. zł), z tego opłaty eksploatacyjne należne Gminie – 726 tys. zł oraz NFOŚiGW – 483,9 tys. zł. Nieterminowo przekazano beneficjentom opłaty eksploatacyjne na kwotę ogółem 558,4 tys. zł (46% należnej kwoty 1.209,9 tys. zł), w tym na rzecz gminy Łączna – 410,8 tys. zł oraz NFOŚiGW – 147,6 tys. zł. Opóźnienia we wnoszeniu opłat dotyczyły sześciu spośród dziesięciu kwartałów objętych kontrolą (60%) i wynosiły od 17 do 171 dni. Opóźnienia przekraczające 90 dni dotyczyły trzech spośród kwartałów, tj. opłat za I i II kwartał 2007 r. oraz IV kwartał 2008 r. W związku z nieterminowym wnoszeniem opłat eksploatacyjnych, Spółka zapłaciła beneficjentom należne odsetki w kwocie 13,6 tys. zł.

5. Spółka utworzyła z dniem 13 stycznia 2005 r. wyodrębniony rachunek bankowy w celu gromadzenia środków funduszu likwidacji zakładu górniczego (FLZG), o którym mowa w art. 26c ust. 1 i 3 ustawy Pgg.

Za wyjątkiem wpłaty za I kwartał 2009 r., Spółka nieterminowo przekazywała należne wpłaty na rachunek FLZG za pozostałe 10 kwartałów, spośród 11 objętych kontrolą w tym zakresie.

Zgodnie z § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 24 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad tworzenia i funkcjonowania funduszu likwidacji zakładu górniczego⁶ przedsiębiorca prowadzący działalność w zakresie wydobywania kopalin systemem odkrywkowym zobowiązany jest do przekazywania środków na fundusz kwartalnie, w terminie jednego miesiąca po upływie kwartału. Spółka nieterminowo przekazała na rachunek FLZG środki w kwocie 125,9 tys. zł, co stanowiło 92% kwoty 136,3 tys. zł należnej do przekazania.

³ Dz. U. Nr 214, poz. 1574.

⁴ Dz. U. Nr 211, poz. 1541.

⁵ Dz. U. Nr 215, poz. 1357.

⁶ Dz. U. Nr 108, poz. 951.

Opóźnienia wynosiły od 8 do 567 dni, w tym przekraczające 90 dni dotyczyły należnych wpłat za osiem kwartałów, tj. za wszystkie kwartały 2007 r., I, II i III kwartał 2008 r. oraz za II kwartał 2009 r. Zaległości zostały uregulowane w okresie od 30 kwietnia 2008 r. do 9 listopada 2009 r.

Zgodnie z art. 26c ust. 2 pkt 2 Pgg, Spółka przeznaczyła na FLZG środki w kwocie stanowiącej równowartość 10% należnej łącznej kwoty opłaty eksploatacyjnej.

6. Na podstawie dziewięciu decyzji administracyjnych wydanych przez dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu (RDLP) o wyłączeniu z produkcji leśnej gruntów o powierzchni 16,6534 ha, Spółka prowadziła działalność wydobywczą ze złoża piaskowców kwarcytowych zlokalizowanego na terenach zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” (PGL LP) – Nadleśnictwo Zagnańsk.

Z tytułu wyłączenia ww. gruntów z produkcji leśnej, Spółka wносиła opłaty roczne na rzecz RDLP. W okresie objętym kontrolą opłaty te wyniosły ogółem 1.327,6 tys. zł, w tym: za 2007 r. – 385,9 tys. zł, 2008 r. – 462,6 tys. zł i za 2009 r. – 479,1 tys. zł. W dziewięciu przypadkach (50% dokonanych wpłat), Spółka nieterminowo przekazywała ww. opłaty roczne, ustalone w sześciu decyzjach przez dyrektora RDLP. Opóźnienia wyniosły od 15 do 24 dni za 2007 r. oraz od 51 do 189 dni za 2009 r. i dotyczyły kwoty 652,2 tys. zł (49% kwoty ogółem należnych opłat rocznych).

Wniesione z opóźnieniami opłaty roczne nie uwzględniały należnych odsetek, które Spółka zapłaciła dopiero w trakcie kontroli, w kwocie 19,6 tys. zł.

Ponadto Spółka z opóźnieniem 23 dni zapłaciła w 2007 r. jednorazowe odszkodowanie ustalone decyzją dyrektora RDLP z 14 marca 2007 r. w kwocie 54,5 tys. zł, z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanu. Odsetki z tytułu opóźnienia (412,20 zł) Spółka uregulowała dopiero w trakcie kontroli.

7. Spółka terminowo przekazywała Nadleśnictwu Zagnańsk czynsz z tytułu dzierżawy gruntów leśnych o powierzchni 10,6534 ha, wynikający z sześciu umów dzierżawy zawartych w latach 1995 – 2007, w związku z eksploatacją złoża piaskowców kwarcytowych.

W okresie objętym kontrolą Spółka wpłacała na rachunek Nadleśnictwa Zagnańsk czynsz dzierżawny w kwocie 72,1 tys. zł, w tym: w 2007 r. – 22,4 tys. zł, w 2008 r. – 25,9 tys. zł oraz w 2009 r. – 23,8 tys. zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) terminowe wnoszenie opłat eksploatacyjnych, zgodnie z art. 84 ust. 9 Pgg;
- 2) przedkładanie organowi koncesyjnemu, wymaganych art. 84 ust. 9 Pgg, kopii dowodów potwierdzających wniesienie na rachunki beneficjentów opłaty eksploatacyjnej z tytułu wydobytej kopaliny;
- 3) terminowe przekazywanie należnych wpłat na rachunek funduszu likwidacji zakładu górniczego, zgodnie z § 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 24 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad tworzenia i funkcjonowania funduszu likwidacji zakładu górniczego;

- 4) terminowe wnoszenie opłat z tytułu wyłączenia z produkcji leśnej terenów, na których znajduje się eksploatowane złoża piaskowców kwarcytowych, określonych w decyzjach dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Zarząd Spółki w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Zarządowi Spółki prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.